

319587 - کودکانی در حضانت مادر خود هستند و پدرشان می‌خواهد شب را پیش او بمانند

سوال

یکی از نزدیکان من از شوهرش طلاق بائن گرفته و به او اجازه داده که هر وقت می‌خواهد - حتی روزانه - فرزندان را ببیند اما به آنان اجازه نمی‌دهد حتی هفته‌ای یک بار شب را نزد پدرشان بمانند. فرزندان او دو دختر ده و هفت ساله هستند. آیا او با این کارش گناهکار شده و به مخالفت با شرع خداوند برخاسته است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

علما بر این اتفاق دارند که پدر در صورتی که فرزندان در حضانت مادرشان باشند حق دیدار با آنها و دیدنشان را دارد. در «الموسوعة الفقهية الكويتية» (۳۱۷/۸۷) آمده است:

«برای هر یک از والدین کودک در صورت جدا شدن حق دیدن و زیارت فرزندان است و این امری است که فقها درباره آن متفقاند، اما درباره برخی جزئیاتش اختلاف نظر دارند».

در «فتاوی اللجنة الدائمة» (۲۰۵/۲۱) آمده است:

«اگر زن از خانه مشترک بیرون آمد یا مثلاً به سبب طلاق میان زن و شوهر جدایی افتاد و یک یا چند فرزند داشتند، در شریعت اسلام جایز نیست که یکی از آنها دیگری را از دیدن فرزندان و دیدار با آنها محروم کند.

بنابراین اگر فرزند مثلاً در حضانت مادر بود جایز نیست پدرشان را از دیدن و دیدار فرزندش محروم کند، زیرا الله سبحانه و تعالی صلۀ رحم را واجب دانسته و می‌فرماید:

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَيَالِ الْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ [نساء: ۳۶]

(و الله را بپرستید و چیزی را با او شریک مگردانید و به پدر و مادر احسان کنید و [نیز] درباره خویشاوندان).

و در حدیث آمده است: «هرکس میان مادر و فرزندش جدایی اندازد، الله در روز قیامت میان او و کسانی که دوستشان دارد جدایی خواهد انداخت».

بكر ابوزيد، صالح الفوزان، عبدالله بن غديان، عبدالعزيز بن عبدالله آل شيخ».

بنابراین اگر مادر دو دختر به پدر آنان اجازه دیدار می‌دهد، آن‌چه را واجب بوده انجام داده و لازم نیست که اجازه دهد شب را پیش او باشند؛ به ویژه اگر ترس از مفسده‌ای دارد مانند آن‌که فرزندان را علیه او تحریک کند یا وادارشان کند که نزد مادرشان نمانند یا مانند آن.

اما اگر اجازه دادید امری مشروع است، زیرا حضانت حق مادر است نه وظیفه او و می‌تواند از برخی حقوق خود درباره حضانت فرزندان بگذرد.

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید:

حضانت حق است برای حاضن نه حق برگردن او.

بر این اساس اگر خواست از این حق بگذرد و به پایین‌ترش راضی شود جایز است» (الشرح الممتع: ۵۳۶ / ۱۳).

توصیه ما درباره حالت شما این است که اگر پدرشان انسان نیکوکاری است و ترس این نیست که دخترانش را علیه مادرشان تحریک کند، گاه اجازه دهد نزد او بمانند که این برای دوری از دشمنی و اختلاف بهتر است تا آن‌که زیان یا اثر بدی بر دختران باقی نگذارد.

والله اعلم